

Malmveien

Malmveien Sandvika – Bærums Verk er Månedens kulturminne for februar. Kulturminnene som blir presentert på kommunens hjemmesider i 2004 dreier seg om veier. Folk har til alle tider foretatt ferder over kortere eller lengre strekninger, over jorder, gjennom skoger, over vann til fots, på hesterygg, i kjøretøy av alle slag. Spor etter ferdselen finner vi på kryss og tvers i kommunen.

Da Bærums Verk ble anlagt i 1604 lå det ved en av fossene lenger nede ved Lomma, men ble raskt flyttet dit det ligger i dag. Jernverksdriften var basert på lokale malmbeforekomster i Eineåsen og Tanumåsen. Da det viste seg at disse forekomstene ikke var egnet for jernproduksjon ble det derfor snart hentet malm fra gruver i Arendals-distriktet og ved Kragerø. Malmen kom med skip til Sandvika hvor lasten ble registrert av malmskriveren. Han holdt regnskap med hvor mye som ble losset og hvor mye hver enkelt kjørekar fraktet på sleden opp til verket.

Malmen ble kjørt over Rønne bru, opp Evjebakkene til Helgerud og videre til Rud. Hvilken vei malmkjørene valgte videre er usikkert, en mulighet var å krysse Lomma ved Wøien, en annen å kjøre om Løken og brua ved Bryn. I begge tilfeller har det vært slitsomt for hesten å holde igjen lasset ned mot elva og så å trekke det opp på den andre siden. Det ferdige jernet ble transportert motsatt vei.

Transporten foregikk på sleder med tremeier. Fra ut på 1700-tallet begynte de å sko meiene med jern, som gjorde dem mer holdbare. Sommerstid ble det også tatt i bruk vogner til transporten. Det er på gårdene mellom Sandvika og Bærums Verk malmsleder finnes i skiftematerialet fra 16- og 1700-tallet, bøndene her var pålagt å kjøre for Verket.

Malmskriveren holdt til i Malmskrivergården i Sandviksveien 103. Det antas at den eldste delen er fra 1600-tallet og at den fikk et påbygg på 1700-tallet. Både hovedbygningen og uthuset er fredet.